

Opvs Theologicvm

In Tres Tomos Distribvtvm, In quo praecipua totius Theologiae capita accurate pertractantur ... Adiecto ad finem Tertij Tomi Indice rerum notabilium

Qui totam primam partem D. Thomæ, ac multa alia continet, quorum Indicem sequens pagina dabit

Mauro, Silvestro

Romae, 1687

Q. 180. Vtrum primum peccatum Luciferi fuerit superbiæ propriæ, vel potius nimiae complacentiæ de se ipso, seu luxuriæ spiritualis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84111](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84111)

res virtutes, & plura præcepta, vt dictum est num 12. Sed hæc doctrina magis explicabitur quæst. sequenti 180. dum examinabitur, quodnam fuerit primum peccatum angelorum?

17. Ad 12.3. & 4. concedo in angelis non solum posse esse formaliter, & ita, vt opere consummentur peccata superbiæ, & inuidiæ, sed etiam peccata iniustitiæ, homicidij, odij contra Deum, & proximum, idololatræ, inobedientiæ formalis, sed ita, vt committantur, ex motiuo duorum vitiorum capitalium, nimirum superbiæ, & inuidiæ, vt explicatum est num. 15. & 16.

18. Ad 5. distinguo maiorem: dæmones delectantur obsecrnatibus peccatorum, ita vt afficiantur ad delectationes carnales, nego: ita vt ad illas non afficiantur, sed solum ex inuidia velint, & gaudeant peccatis hominum, in quantum impediunt eorum salutem, & beatitudinem, concedo maiorem: & distincta eodem pacto minori, distinguo consequens: ergo in dæmonibus sunt peccata luxuriæ imputatiue, & quoad reatum, concedo: sunt formaliter, & ita, vt illa opere consumment, & habeant affectum ad motiuum proprium, ipsorum, hoc est ad carnales delectationes, nego consequentiā. Ex dictis in angelis possunt esse omnia peccata quoad reatum, peccata carnalia non possunt esse formaliter, & ita, vt opere compleantur, & consummentur, nec ita, vt angeli afficiantur ad delectationes carnales, quæ sunt proprium eorum motiuum, sed solum ita, vt homines ad ea inducant ex motiuo superbiæ, & inuidiæ, vt explicatum est n. 9. & sequentibus.

19. Ad 6. nego maiorem, quod nimirum peccata avaritiæ, iræ, & accidiæ si propriè sumantur, sint peccata purè spiritualia. Vt enim dictum est num. 12. peccatum avaritiæ propriè consistit in immoderato appetitu rerum temporalium, & pecunia æstimabilem, in quantum deseruiunt vñibus vitæ humanæ: peccatum iræ consistit in immoderato appetitu vindictæ, in quantum satisfacit passioni sensibili causatæ ex apprehensione contemptus: peccatum accidiæ consistit in tristitia, ex qua quis redditur tardus ad spiritualia propter corporalem laborem; sed hæc sunt peccata materialia, ac non purè spiritualia: ergo propriè non possunt esse in angelis. Possunt tamen in ijs esse metaphoricè: puta avaritia, si sumatur pro immoderato appetitu habendi quodcumque bonum creatum etiam spirituale, datur in angelis, & reducitur ad superbiām: ira si sumatur pro appetitu sumendi vindictam, & inferendi malum alteri, quia impedit bonum affectum singularitatis, reducitur ad inuidiam &c.

20. Ad 7. concedo, quod dæmones possunt peccare omnibus peccatis, quæ oriuntur ex superbia, & inuidia, sed dico quod illa reducuntur ad superbiām, & inuidiam,

tanquam ad duo vitia radicalia, seu capitalia, vt explicatum est num 16.

QVÆSTIO CLXXX.

Vtrum primum peccatum Luciferi fuerit superbiæ propriæ, vel potius nimie complacentiæ de se ipso, seu Luxuriæ, spiritualis?

S. Th. quæst. 63. art. 3.

1. **V**idetur primum peccatum Luciferi non fuisse superbiæ propriè dictæ, sed nimie cuiusdam complacentiæ de se ipso, quam Scotus vocat luxuriam spiritualem: primum enim peccatum Luciferi fuit primus actus inordinatus; sed primus actus inordinatus Luciferi non fuit superbiæ propriè dictæ, sed nimia complacentia de se ipso, & nimia æstimatio perfectionis, quam vidit in se: ergo. Probatur minor: nam superbiæ propriè dicta est, per quam quis se præfert alijs, quibus non debet præferre, vel se non subiicit alijs, quibus debet subijcere; nimia autem complacentia de se ipso absolute non est propriè superbiæ, sed luxuria quædam spiritualis; sed primus actus inordinatus Luciferi, non fuit actus, quo se alteri prætulerit, vel noluerit subijcere, sed actus, quo se ipsum nimis dilexit, & nimis de sua perfectione, & pulchritudine complacuit: ergo. Probatur minor: nam amor amicitiae, quo quis diligit se ipsum absolute, ac complacet de sua perfectione, est prior amore concupiscentiæ, quo quis vult sibi aliquam excellentiam, & se comparat, ac præfert alijs; sed sicut actus posterior supponit priorem, sic inordinatio actus posterioris supponit inordinationem actus prioris: ergo in Lucifero prior fuit inordinatio, & peccatum in actu amoris amicitiae, quo dilexit se ipsum absolute, & complacuit de sua perfectione, quam in actu amoris concupiscentiæ, quo voluit sibi aliquam excellentiam, ac se prætulit alijs, ac proinde primum peccatum Luciferi non fuit superbiæ propriè dictæ, sed complacentiæ de se ipso, ac cuiusdam luxuriæ spiritualis.

2. Respondeo Scotum in 2. distinctione 6. quæst. 2. docuisse primum peccatum Luciferi fuisse, non superbiæ propriè dictæ, in quantum est peccatum speciale, sed cuiusdam luxuriæ purè spiritualis. Scotus igitur cum censeat angelos carere omni corpore, censeat illos esse incapaces luxuriæ carnalis, qualem in angelis posuerunt aliqui Patres, qui dixerunt illos amore exarisse in filias hominum propter earum pulchritudinē, ex ijsque gigantes genuisse; ac ponit in ipsis luxuriam quandam purè spiritualem, & analogicam, ac proportionalem carnali, quæ consistit in nimio, & inordinato amore, ac complacentia alicuius pul-

Vuu 2 chri;

christudinis spiritualis, non quidem increata (pulchritudo enim diuina non potest nimis diligi, ac nimis placere) sed creata. Lucifer nimirum, cum esset pulcherimus, & ut describitur ab Ezechiele, cap. 28. omni lapide pretioso, hoc est omnibus perfectionibus tum naturalibus, tum supernaturalibus ornatus, nimis, & inordinatè se ipsum dilexit, ac de sua pulchritudine, & perfectione complacuit; sed hoc fuit primum peccatum ipsius, quod videtur à Poetis adumbratum, dum fabulati sunt Narcissum, visa sua pulchritudine, exarsisse in amorem inordinatum sui. Addit Scorus ex hoc inordinato amore amicitiae, & ex hac inordinata complacentia ortum esse in Lucifero inordinatum amorem concupiscentiae, quo sibi concupiuir bonum beatitudinis modo indebito, & hoc censet fuisse secundum ipsius peccatum. Gabriel in 2. distinct. 6. quæst. 1. consentit Scoro in hoc, quod primum peccatum Luciferi fuerit inordinatus amor amicitiae, & complacentiae erga se ipsum, secundum autem peccatum fuerit amor concupiscentiae, quo immoderatè appetiit beatitudinem: sed differt à Scoro, quod peccatum illud nimis amoris, ac complacentiae de se ipso, putat fuisse peccatum superbiae propriè dictæ, & in quantum constituit peccatum speciale, peccatum autem concupiscentiae, qua immoderatè appetiit beatitudinem, fuisse peccatum luxuriæ communiter dictæ, in quantum appetitus immoderatus cuiuscumque delectationis carnalis, aut spiritualis vocatur luxuria. Gabriel igitur & Scorus videntur dissentire solum quoad modum loquendi.

3. Dicendum cum communi sententia Patrum, & Scholasticorum: primum peccatum Luciferi fuit superbiae propriè dictæ. Tradiderunt hanc sententiam Albertus in summa 2. par. tract. 5. quæst. 21. Antiodorensis lib. 2. tract. 2. cap. 2. Sanctus Thomas 1. parte, quæst. 63. art. 1. quem sequuntur Caietanus, & omnes Thomistæ, Alexand. 2. parte quæst. 98. memb. 2. Sanctus Bonauentura in 2. dist. 6. art. 1. quæst. 1. art. 3. & alij, quos referunt, & sequuntur Suarez lib. 7. de Angelis cap. 9. & Vasquez 1. par. disp. 232. cap. 2. & seqq.

4. Probatum primò ex Scriptura. Primo Ecclesiast. 10. dicitur: *Initium omnis peccati est superbia*, cui consonat illud Tob. 5. *superbiam nunquam in tuo sensu, aut in tuo verbo dominari permittas*. In ipsa enim initium sumpsit omne peccatum; sed hæc testimonia debent intelligi non solum de peccatis hominum, sed de omnibus peccatis absolutè, cum loquantur vniuersaliter, ac proinde etiam de peccato angelorum, quod fuit absolutè primū, & fuit causa peccati primorum parentum, & consequenter omnium peccatorum ab hominibus commissorum, ideoque communiter à Patribus intelliguntur etiam de peccato angelorum: ergo.

5. Secundo Isai. 14. dicitur: *Quomodo cecidisti de celo Lucifer, qui mane oriebaris, qui dicebas in corde tuo: in celum conscendam: super astra Dei*

exaltabo solum meum, ascendam super altitudinem nubium: similis ero Altissimo: sed licet hæc verba in sensu litterali dirigantur ad Nabuchodonosor Regem Babylonis, tamen in alio sensu litterali, vel mystico à Spiritu Sancto intento diriguntur etiam ad principem dæmonum, qui ideo vocatus est Lucifer, ac de eo explicantur à pluribus Patribus, & significant illum cecidisse de celo propter peccatum superbiae, quo dixit, *exaltabo solum meum, similis ero Altissimo*: ergo. Patres, qui de Lucifero verba illa interpretantur, sunt Origenes lib. 4. Periarcon, cap. 2. Tertullianus lib. 5. aduersus Marcionem, cap. 17. Euseb. de præparatione Evangelica, lib. 4. cap. 9. Athanas. lib. 1. de passione Christi, & Cruce, Ambros. in illud Psalmi 118. *Increpasti superbos*, & in illud *suscipe verbum tuum in bonum*, Prosper in libro, cui titulus est, *Dimidium temporis*, cap. 1. & 2. Gregor. lib. 1. Ep. 3. quæ ponitur etiam ordine 40. Bernardus in Serm. de Sancto Benedicto, Augustinus lib. 3. de doctrina Christiana, cap. 73. Hieronymus in illum locum Isai. ac Cyrillus Alexandrinus in eum locum, ubi cum exposuisset illum de Rege Babylonis, concludit: *Adaptare autem quis poterit, & quidem valde merito hæc, quæ dicta sunt historicè, capiti eius, qui omnia comminuit, dæmoni inquam Principi malorum*.

6. Tertio Ezechielis 28. habetur: *Tu signaculum similitudinis Dei, plenus sapientia, & perfectus decore: in deliciis paradisi Dei fuisti. Omnis lapis pretiosus operimentum tuum. Tu Cherub extensus, & protegens: posui te in monte sancto Dei: in medio lapidum ignitorum ambulasti, perfectus in vultu à die conditionis tuæ, donec inuenta est iniquitas in te*: & paulo post explicans genus peccati subdit: *Et eleuatum est cor tuum in decore tuo*: sed hæc licet ad litteram dicantur de quodam rege Tyri, tamen in alio sensu litterali, vel mystico intelligenda sunt de diabolo sub persona regis Tyri figurato, ac de eo explicantur à pluribus Patribus: ergo Lucifer peccauit peccato superbiae, quo eleuatum est cor eius in decore suo. Patres, qui verba illa de Lucifero solum intelligunt, ac non de rege Tyri, sunt Origenes lib. 1. Periarcon, cap. 3. Tertullian. lib. 2. contra Marcionem, cap. 10. ac Gregorius lib. 23. Moral. cap. 18. alias 24. At Ambrosius lib. de paradiso, cap. 2. Hieronymus, ac Theodoretus in eum locum ita explicant de rege Tyri, ut sub eius persona debeant figuratè intelligi de diabolo, quibus consonat Cyrillus Alexandrinus lib. 3. in Ioannem, cap. 39. dicens: *Legimus enim ad principem Tyrorum dictum esse diuinitus, quod & necessaria quadam ratione diabolo accommodare persuademur*.

7. Quarto Luc. 10. Christus dicit: *Videbam Satanam sicut fulgur de celo cadentem*; sed ut explicat Gregorius lib. 23. moral. cap. 7. dixit hæc verba, ad reprimendam quamdam elationem discipulorum, qui gloriabantur, quod expulissent dæmones in nomine Christi: ergo significauit Satanam de celo cecidisse propter peccatum superbiae.

8. Quinto Iob cap. 4. dicitur: *Omne sublimē videt. Ipse est rex super uniuersos filios superbię*; sed licet hæc verba ad litteram dicantur de Leuiathan, hoc est de bellua quadam marina omnium belluarum maxima, tamen dicuntur etiam de diabolo figurato per illam belluam marinam, vt communiter explicant interpretes: ergo dum diabolus vocatur *rex super omnes filios superbię*, significatur illum esse superbissimum, ac primum, & præcipuum eius peccatum fuisse superbiam.

9. Probatur secundo conclusio ex Patribus, tum Græcis, tum Latinis. Ex Græcis Nazianzenus Orat. 27. dicit: *Hæc, nimirum inuidia, Luciferum obscurauit ob mentis elationem prolapsum*. Damascenus lib. 2. de fide, cap. 4. loquens de natura angelica, quæ primo peccauit in *Lucifero*, dicit: *Ex elata est aduersus Deum, qui illam fecit*. Chrysost. hom. 15. in Ioann. dicit: *Quid superbia maius? Non esset è celo eiectus, nec in diabolo rursus cecidisset angelus, nisi hoc se scelere contaminasset*; ergo docet causam lapsus fuisse peccatum superbię; sed primum peccatum angeli fuit causa lapsus angelici: ergo.

10. Ex Latinis Ambrosius lib. 4. Epist. 33. alias 84. dicit: *Sive in lapsu diaboli, sive in prauaricatione hominis initium peccati superbia est*; & in Psalmū 118. in illa verba, *Superbi iniquē agebant*, dicit: *Maximū peccatum in homine superbia est, quando inde manauit nostri origo delicti*, & paulo post: *Et quid de homine dicam? Ipse diabolus per superbiam naturæ suæ amisit gratiam*; sed diabolus gratiam suæ naturæ amisit per primum peccatum: ergo primum peccatum angeli fuit superbia. Augustinus lib. 11. de Gen. ad litt. cap. 14. & 15. agens de primo peccato angeli dicit fuisse superbiam, idque confirmat ex Ecclesiast. 10. *Initium omnis peccati est superbia*, & cap. 15. concludit: *Hinc diabolus cecidit, qui non amauit pecuniam, sed potestatem*; & lib. 12. de Ciuit. cap. 6. agens de primo peccato angelorum, dicit: *Cum verò causa miserie malorum angelorum queritur, ea merito occurrit, quod ab illo, qui summē est, auersi, ad se ipsos conuersi sunt, qui non summē sunt*; & hoc vitium quid aliud, quam superbia nuncupatur? Et paulo post: *Hic primus defectus, & prima inopia, primumque vitium illius naturæ*; & lib. 14. cap. 11. dicit: *Superbus ille angelus, ac per hoc inuidens, per eandem superbiam à Deo ad semetipsum conuersus, & quodam quasi tyrannico fastu gaudere subditis, quam esse subditus eligens, de spiritali paradiso cecidit*. Fulgentius lib. 1. ad Monimum, cap. 7. dicit: *Si initium peccati requiritur, nihil aliud, nisi superbia inuenitur*. Dicit enim Scriptura: *initium omnis peccati est superbia*, quæ tunc initium sumpsit, cum angelus aduersus Deum elatus est. Sanctus Leo sermone 4. de collectis, de diabolo loquens, dicit: *Inuentor ille, auctorque peccati, primū superbus ut caderet, deinde inuidus*. Et epist. 93. ad Thuribium, cap. 6. *Quia propria naturæ excellentia malè usus est, in veritate non stetit*. Bernard. serm. 17. in Cant. *Lucifer, qui manē oriebatur, præproperè eleuabatur*. Adde testimonia Patrum allata num. 4. & sequent. dum con-

clusionem nostram probaremus ex Scriptura iuxta explicationem Patrum.

11. Probatur tertio conclusio ratione. Primum enim peccatum Luciferi fuit inordinatus amor sui ipsius; sed inordinatio illa fuit inordinatio superbię propriè dictæ; ergo primum peccatum Luciferi fuit superbię propriè dictæ. Probatur maior primo auctoritate S. Augustini. Lib. enim 12. de Ciuit. cap. 6. dicit. *Cum verò causa miserie malorum angelorum queritur, ea merito occurrit, quod ab eo, qui summē est, auersi, ad se ipsos, conuersi sunt, qui non summē sunt*; & lib. 14. cap. 13. dicit initium malæ voluntatis esse sibi nimis placere; sed conuertere se ad se ipsum, auertendo se à Deo, & sibi nimis placere, est inordinatè, ac peruersè diligere se ipsum; ergo ex Augustino primum peccatum angelorum fuit inordinata, & peruersa dilectio sui ipsius. Ideò idem Augustinus lib. 14. de Ciuit. cap. vltimo concludit: *Fecerunt itaque ciuitates duas amores duo: terrestrem scilicet amor sui, vsque ad contemptum Dei, celestem amor Dei vsque ad contemptum sui*; & lib. 11. de Gen. ad litteram, cap. 15. loquens de angelis dicit: *Perversus sui amor priuat sanctæ societate turgidum spiritum*.

12. Probatur secundo eadem maior ratione. Nam amor est primus actus voluntatis, qui est origo aliorum actuum, quibus vel concupiscimus bonum, vel fugimus malum; ergo inordinatio aliorum actuum oritur ab inordinatione amoris; ergo primum peccatum angelorum fuit amor inordinatus; sed hic amor inordinatus non fuit amor Dei, nec amor alterius angeli, siquidem est impossibile, vt quis amet alium inordinatè, nisi amet inordinatè se ipsum: ergo primū peccatū angelorū, ac præsertim Luciferi fuit amor inordinatus sui ipsius.

13. Probatur iam minor primi argumenti, nimirum, quod inordinatio illa amoris primi angeli fuerit inordinatio superbię propriè dictæ, primò ex S. Augustino, qui lib. 12. de Ciuit. cap. 6. cum dixisset: *cum verò causa miserie malorum angelorum queritur, illa merito occurrit, quod ab illo, qui summē est, auersi, ad se ipsos conuersi sunt, qui non summē sunt*; subdit: *Et hoc vitium quid aliud, quam superbia nuncupatur?* ergo docuit inordinationem illam amoris fuisse inordinationem superbię. Secundò probatur ratione. Primo enim eatenus quis amat se ipsum inordinatè, quatenus non vult suum amorem subijcere primæ regulæ superioris, illumque ordinare iuxta præscriptum primæ regulæ, sed vt libet, ac proindè quodammodo facit se ipsum primam regulam; sed nolle se subijcere primæ regulæ, ac se ipsum quodammodo constituere primam regulam est superbia propriè dicta, vt ex Sancto Thoma art. 1. huius quæstionis diximus præcedente num. 10. ergo. Confirmatur: nam Ierem. 2. 20. superbiæ actus describitur illis verbis: *A Seculo confregisti iugum meum, rupisti vincula mea: dixisti: non seruiam: sed Lucifer se ipsum diligendo, ita vt non voluerit se subijcere primæ regulæ, confregit iugum*

gum debita sublektionis Deo, qui est prima regula, rupit vincula diuinorum preceptorum, ac dixit, *non seruiam*; ergo commisit peccatum maximæ superbiæ. Secundo vel Lucifer inordinatè dilexit se ipsum, in quantum inordinatè complacuit de perfectionibus, & excellentijs, quas vidit se habere, vel in quantum inordinatè appetijt aliquam excellentiam, quam adhuc non habebat; sed vtrique inordinatio fuit superbiæ propriè dictæ; ergo. Probatur prima pars minoris. Complacencia enim de perfectionibus; quas vidit se habere, eatenus solum potuit esse inordinata, quatenus vel complacuit de illis, quasi non accepisset ab alio; hoc est à Deo, vel complacuit de illis tanquam sibi debitis, ac non datis à Deo per gratiam; sed vtrique inordinatio spectat ad superbiam propriè dictam, & ad præumptionem, quam Sanctus Gregorius lib. 23. moral. cap. 4. vel 7. primo loco recenset inter modos superbiæ, qua quis extollit se supra se: ergo. Probatur secunda pars. Si enim Lucifer inordinatè dilexit se ipsum, in quantum inordinatè appetijt aliquam excellentiam, & perfectionem, quam non habebat, hæc inordinatio spectat ad superbiam propriè dictam, siquidem superbia, quæ est speciale peccatum, & habet speciale obiectum, à S. Thoma 2. 2. quæst. 162. art. 2. definitur *inordinatus appetitus propriæ excellentiæ*.

14. Concluditur argumentum. Primum peccatum Luciferi fuit amor inordinatus sui; sed ille amor fuit inordinatus, in quantum voluit sibi inordinatè aliquod bonum: ergo Lucifer primo peccauit, in quantum voluit sibi inordinatè aliquod bonum: sed non peccauit, in quantum voluit sibi bona inferiora, & carnalia, cum illa non posset appetere: neque in quantum voluit bona sibi proportionata, & conuenientia, vt habenda modo conuenientiam in tali appetitu nulla fuisset inordinatio, ac nullum peccatum: ergo peccauit, in quantum voluit sibi bona improporcionata per excessum, vel in quantum voluit illa habere modo improporcionato per excessum; sed inordinatio consistens in eo, quod quis velit bona improporcionata per excessum, vel modo improporcionato per excessum, est inordinatio superbiæ propriè dictæ, qua quis se effert supra se: ergo.

15. Superest, vt examinemus doctrinam Scoti, & quasdam eius propositiones. Quæres igitur primo, vtrum Scotus verum dicat, in quantum asserit primum peccatum angeli fuisse inordinatum amorem amicitiae, quo dilexit se ipsum?

Respondeo affirmatiuè, vt dictum est num. 10. & probatum ratione, & auctoritate S. Augustini.

16. Quæritur secundo, vtrum possit dari amor amicitiae, qui non sit simul concupiscentiae?

Respondeo negatiuè. Ratio est, quia amare est velle bonum, persona autem, cui volu-

mus bonum, dicitur finis *cui*, & amari amore amicitiae; bonum, quod volumus, dicitur finis *qui*, & amari amore concupiscentiae: ergo sicut est impossibile, vt aliquem amemus amore amicitiae, absque eo quod eodem actu velimus illi bonum, sic est impossibile, vt aliquem amemus amore amicitiae, absque eo quod eodem actu velimus illi aliquod bonum amore concupiscentiae.

17. Quæritur tertio, vtrum angelus poterit amare se ipsum, & complacere de se ipso amore, & complacencia amicitiae, absque eo quod amore concupiscentiae vellet sibi aliquod bonum distinctum, vel de aliquo bono distincto complaceret?

Respondeo affirmare aliquos Scotistas, & asserere, quod talis amor esset puræ amicitiae, ac non includeret vllum amorem concupiscentiae, cum non amaret vllum finem *qui* distinctum à fine *cui*, nec de illo complaceret. Ad amorem autem concupiscentiae requiritur, vt amet finem *qui* distinctum realiter à fine *cui*. Existimo contra hanc sententiam esse impossibile, vt angelus, vel alia creatura amet se ipsum vt finem *cui* amore amicitiae, absque eo quod eodem actu velit amore concupiscentiae aliquod bonum distinctum vt finem *qui*, vel de eo complectatur. Ratio est, quia amare se ipsum est velle sibi bonum, quo bene se habeat; sed nulla creatura bene se habet per se ipsam præcisè sine bono distincto: ergo creatura non potest amare se ipsam, absque eo, quod velit sibi aliquod bonum distinctum. Ex opposita ratione Deus videtur posse se ipsum diligere, absque eo quod velit sibi bonum distinctum. Addo, quod quia vt dictum est quæst. 138. num. 20. prima cognitio angelorum est, qua intuentur se ipsos, non nudè sumptos, sed vt ornatos speciebus, angeli non possunt complacere de se ipsis vt nudè sumptis, sed vt ornatis speciebus distinctis. Addo rursus videri quæstionem de nomine, vtrum amor, qui velit sibi, vel alteri sola bona realiter identificata, debeat dici puræ amicitiae, an amicitiae in quantum tendit in personam vt finem, *cui* vult bonum, & concupiscentiae, in quantum vult eidem personæ bona identificata vt finem *qui*.

18. Quæritur quarto, vtrum amor amicitiae, quo Lucifer amauit inordinatè se ipsum, & de se ipso complacuit, congruè vocetur peccatum luxuriæ spiritualis?

Respondeo negatiuè. Ratio est primo, quia non omnis inordinatus appetitus delectationis, quæ habetur ex sensibilibus, vocatur luxuria; ergo à fortiori inordinatus appetitus delectationis, quæ habetur ex puris intelligibilibus, non vocari debet luxuria spiritualis. Probatur antecedens: nam solus appetitus delectationis ex venereis dicitur luxuria, immoderatus autem appetitus delectationis, quæ habetur ex cibo, & potu, non dicitur luxuria, sed gula: inordinatus appetitus delectationis resultantis ex visu spectaculorum, ex auditu musica-

ficarum, ex odoratu suauium odorum, non vocatur luxuria: ergo multo minus inordinatus appetitus delectationis resultantis ex bonis intelligibilibus dici debet luxuria. Secundò inordinatus appetitus scientiæ non est luxuria, sed curiositas; inordinatus appetitus honoris non est luxuria, sed ambitio; inordinatus appetitus excellentiæ non est luxuria, sed superbia: ergo inordinatus amor, quo Lucifer complacuit de se ipso, ac de sua perfectione, & excellentia, vel suam excellentiam appetiit, non dici debet peccatum luxuriæ, sed superbiæ, præsertim cum nunquam à Scriptoribus, & Patribus tribuatur Luciferi peccatum luxuriæ spiritualis, sæpè illis tribuatur peccatum superbiæ, quod fuerit primum, & causa inuidiæ, & aliorum peccatorum.

19. Ad argumentum in contrarium patet ex dictis. Concedimus enim primum peccatum Luciferi fuisse inordinatum amorem sui, & inordinatam complacentiam de sua pulchritudine, & excellentia, sed dicimus inordinationem talis amoris, & complacentiæ non fuisse inordinationem luxuriæ, sed superbiæ, in quantum noluit subijcere suum amorem primæ regulæ, eumque ordinare iuxta primam regulam, ac voluit inordinatè propriam excellentiam, vel de sua excellentia inordinatè complacuit, tanquam illi debita &c. ut magis explicabitur infra, cum in particulari explicabimus peccatum angelorum. Diximus rursus num. 17. & 18. amorem inordinatum angeli non fuisse amorem solius amicitiae, sed amicitiae simul, & concupiscentiæ &c.

QVÆSTIO CLXXXI.

Utrum Lucifer peccauerit, vel peccare potuerit, appetendo esse ut Deus per aequalitatem, vel per similitudinem?

S. Tho. q. 63. art. 3.

1. **V**idetur Lucifer appetere potuisse aequalitatem cum Deo, ita ut desiderauerit esse æqualis Deo, & esse Deus, & hoc potuisse esse eius primum peccatum. Eatenus enim Lucifer non potuisset appetere esse æqualis Deo, quatenus cognoscebat euidenter hoc esse impossibile; sed possumus appetere aliquid, quod cognoscamus ut euidenter impossibile; ergo.

2. Secundò videtur Lucifer de facto peccasse, appetendo esse ut Deus per aequalitatem. Ut enim dicit Nazianzenus Orat. 17. *Hæc, nimirum inuidia, & Luciferum obscurauit ob mentis elationem prolapsam. Indignum enim, atque intolerandum dicebat, se cum diuinus esset, non Deum quoque existimari: & carmine sexto de Lucifero dicit:*

*Corruit amisso, vilis splendore, miserque,
Dum Deus esse cupit.*

Idem etiam docent alij Patres, & in hoc sen-

su explicant illud Isai. 14. *Similis ero Altissimi.*

3. Respondeo tres esse sententias. Prima. Scoti in 2. distinct. 6. quæst. 1. Gabrielis eadem distinct. quæst. 1. artic. 3. dub. 2. Maioris quæst. 1. Bassolis quæst. 1. quos referunt, & sequuntur Suarius lib. 7. de Angelis, cap. 7. num. 15 & sequen. & Vasquez 1. p. disp. 234. cap. 2. docet Luciferum potuisse primo peccare, appetendo absolutam aequalitatem cum Deo, licet cognosceret illam esse impossibilem. Ex auctoribus tamen citatis nullus est, excepto Maiore, qui dixerit Luciferum de facto peccasse, appetendo hanc absolutam aequalitatem; imò Suarius num. 21. dicit id non videri verisimile, nec satis credibile: Vasquez dicit non dari firmum fundamentum ad id affirmandum.

4. Secunda sententia Maioris in 2. dist. 6. quæst. 1. docet Luciferum de facto peccasse, appetendo absolutam aequalitatem cum Deo.

5. Tertia sententia communior docet impossibile fuisse, ut Angelus peccaret, appetendo absolutam aequalitatem cum Deo, quam euidenter cognoscebat esse impossibilem. Docuerunt hanc sententiam Sanctus Thomas hoc art. 3. quæst. 63. quem sequuntur Caicranus, alijque Thomistæ: Alexander 2. part. quæst. 98. memb. 3. Albertus in 3. distinct. 5. artic. 3. Sanctus Bonaventura ibidem quæst. 2. Aegidius quæst. 1. artic. 2. Hervæus quæst. 1. art. 3. Durand. quæst. 1. num. 13. Ferrariensis 3. contra Gêtes, cap. 109. Vuillelmus Parisiensis, 1. p. t. 2. cap. 109. & alij.

6. Dicendum cum hæc tertia sententia, impossibile fuit, ut Angelus primo peccaret, appetendo absolutam aequalitatem cum Deo.

Probatur: nam impossibile est, ut angelus primo peccarit, appetendo id, quod euidenter cognoscebat esse impossibile, ac non esse sibi bonum, & conueniens; sed Angelus euidenter cognoscebat esse sibi impossibilem absolutam aequalitatem cum Deo, ac non esse sibi bonam, & conuenientem; ergo. Probatur minor: Angelus enim euidenter cognoscebat implicare contradictionem, ut ipse esset æqualis Deo: rursus cognoscebat euidenter, quod eo ipso, quod esset æqualis Deo, non esset ipse, sed esset aliud ens, imò esset chimæra, & quod non erat sibi bonum non esse id, quod est, sed esse aliud, imò esse Chimæram; ergo.

7. Confirmatur primo: nam eatenus homines aliquando possunt appetere impossibilia, puta esse angelum, vel esse Deum, quatenus vel ex errore putant hæc esse possibilia, ac sibi bona, & conuenientia, vel ex fallaci apprehensione saltem apprehendunt esse sibi bona, & conuenientia; sed Angelus saltem antequam per peccatum præcedens obscuraretur ipsius intellectus, non potuit ex errore putare, vel ex fallaci apprehensione apprehendere hæc esse possibilia, bona, & conuenientia, sed primo